

**РЕЦЕПЦІЯ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ
В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ АМЕРИКАНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ**

Чорній Р. П.

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри романо-германської філології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Хоменко В. О.

*здобувач бакалаврату
фізико-математичного факультету
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Історія США, як і історія будь-якої іншої країни, налічує безліч подій, котрі намагалися висвітлити у свої художніх творах як сучасні автори, так і поети чи прозаїки минулих століть. В своїй творчості американські письменники висвітлюють не тільки дійсні, невигадані факти чи перебіг історії, але й презентують власне творче осмислення історичних явищ, надаючи символізму певним фрагментам історичної реальності. Так, художня література США характеризується багатством сюжетних ліній, неоднозначних персонажів, вигаданих подій та явищ, які, тим не менш, не йдуть врозріз основним подіям. Можна сказати, що опис історичних подій у літературі США – це виклик самих митців: виклик до сучасників, до їхніх нащадків, за допомогою якого вони ладні показати, що будь-який досвід, навіть неприємний, болючий, людина має закарбувати у пам'яті, що кожен з нас може стати сучасним літописцем, створюючи власні хроніки подій з історії рідної країни.

Однією з найбільш важливих та разючих подій в історії США, без сумніву, можна вважати Громадянську війну 1861-1865 років (The American Civil War). Відомий американський поет, основоположник американської літератури Волт Вітмен (Walt Whitman, 1819-1892) глибоко переживав цей період і війна суттєво вплинула на творчість письменника. Саме цим подіям присвячені глибоко особисті та емоційні вірші зі збірки «Листя трави» (Leaves of Grass), особливо у виданнях пізнішого періоду творчості, які містять поезію, написану під час або після війни. Виокремлюємо елегію «Коли бузок розцвітав» (When Lilacs Last in the Dooryard Bloom'd, 1865), написану В. Вітменом після смерті президента Авраама Лінкольна. Задумливо-сумний характер передає особисту скорботу, жалобу пов'язану з національною втратою [3].

Тематика війни безпосередньо представлена й у віршах збірки «Удари барабана» ("Drum-Taps", 1865), де автор висвітлює руйнівну силу конфлікту. Один із найглибших і найособистіших віршів В. Вітмена "The Wound-Dresser" базується на власному досвіді письменника-волонтера санітара у військових шпиталях. Поет зобразив не тільки страшні, згубні наслідки війни, фізичний і духовний біль людей,

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

а й передав всю любов і співчуття до тих, хто страждав. У вірші “Dirge for Two Veterans” В. Вітмен передає всю жалобу за батьком і сином, які загинули разом на полі бою:

“The moon gives you light,
And the bugles and the drums give you music;
And my heart,
O my soldiers, my veterans,
My heart gives you love” [6].

Всі тексти письменника пронизані не лише патріотизмом, а й біллю та співчуттям, страхами та жахіттями, які несе в собі війна.

Рабство як система примусової праці – основна тема роману «Хатина дядька Тома» (Uncle Tom’s Cabin, 1852) письменниці Гаррієт Бічер-Стоу (Harriet Beecher Stowe, 1811-1896). У творі висвітлюється найважливіша національна подія часу – боротьба за визволення африканців, і їхніх нащадків, які були вивезені до США і яких утримували в неволі та жорстоко експлуатували. «Хатина дядька Тома» став одним з найвпливовіших творів американської літератури свого часу, який значно вплинув на ставлення суспільства до рабства та, за свідченнями сучасників, навіть посприяв розгортанню Громадянської війни в країні. Зокрема П. Б. Хай, дослідник американської культури, при цьому посилається на відоме твердження шістнадцятого президента Авраама Лінкольна, який високо оцінив роман письменниці і при зустрічі у Вашингтоні привітав Г. Бічер-Стоу словами: «Отже, це та маленька леді, яка розпочала цю велику війну» (So you’re the little woman who made the book that made the great war) [3]. Головною причиною Громадянської війни було ставлення до рабства в країні: Північ виступала проти рабства, в той час як Південь за збереження рабства. На думку науковця твір «Хатина дядька Тома» - шедевр, який свого часу став популяризатором громадського руху за скасування рабства. І хоча у творі безпосередньо не описуються події Громадянської війни, але сам твір мав вплив на формування громадської думки та сприяв зростанню антирабовласницьких настроїв в суспільстві в результаті яких вже у 1863 році Авраам Лінкольн видає Прокламацію про емансипацію, а за два роки 1865 року 13-та поправка до Конституції скасувала рабство[5].

Велика депресія (The Great Depression) 1930-х років в історії США є ще однією важливою подією в історичному розвитку американського суспільства. Посилаючись на авторитетні джерела описані П. Конном у книзі «Америка 1930-х: літературна історія» (The America 1930-s: A Literary History, 2009) [1], зауважуємо, що автори тих часів активно реагували на цю трагедію, висвітлюючи реальні страждання пересічного американця. Змальовуючи нестерпну ситуацію найглибшої економічної кризи в історії США (бідність і безробіття, міграція сільського населення на захід у пошуках роботи, соціальна нерівність) письменники викривали жорстокість ситуації, висловлювали свою підтримку знедоленим, в своїх намаганнях продемонструвати і допомогти зберегти людську гідність у нелюдських умовах.

До прикладу, Джон Стейбек (John Steinbeck, 1902-1968) у своєму романі «Грона гніву» (The Grapes of Wrath, 1939) художньо відтворює події Великої

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

депресії у США, акцентуючи увагу на періоді сильних стихійних лих, які завдали надзвичайних проблем екології та сільському господарству країни. На прикладі родини Джоудів, яка змушена залишити ферму в Оклахомі та у пошуках кращого життя переїхати до Каліфорнії, письменник піднімає проблему експлуатації, бідності, масової міграції селян, гідності простих людей. «Грона гніву» - найвідоміший роман епохи, за який письменник отримав національну та Пулітцерівську премії. «Грона гніву» був у списку творів, за які Дж. Стейбек отримав і Нобелівську премію 1962 року з літератури[2].

Варто зауважити, що відтворення історії США, як одного зі світових культурних, економічних та соціальних центрів, не обмежується лише художньою практикою митців минулих століть. До історичних подій минулого своєї країни звертаються автори ХХІ ст. Однією із ключових подій початку нового тисячоліття, варто згадати, зокрема – терористичні атаки, які пройшли Сполученими Штатами Америки. Одна з найбільш жорстоких подій відбулася 11 вересня, коли відбулася атака на вежі-близнюки (The 9/11 attacks). Письменник не вперше звертається до цих подій. Саме ця тематика висвітлена у творі Дона Делілло (Don DeLillo) «Той, що падає» (Falling Man, 2007). Роман є глибоко психологічним, спрямованим на осмислення наслідків атаки на культурному, соціальному та економічному рівнях [4].

Підсумовуючи, американська художня література тісно переплітається з історією країни, відображаючи ключові події та суспільні трансформації крізь призму особистих долі і художніх образів. Від засудження рабства в «Хатині дядька Тома» до зображення економічної кризи в «Гронах гніву», від поетичного осмислення війни у поезії Вітмена до травматичного досвіду 9/11 у романі Делілло — кожен твір є свідченням часу і голосом епохи. Література не лише фіксує події, а й допомагає осмислювати їх значення, формує національну пам'ять і впливає на суспільну свідомість.

ЛІТЕРАТУРА

- 1) Conn P. The American 1930s: A Literary History. URL: <https://www.english.upenn.edu/publications/2009/peter-conn/american-1930s-literary-history>
- 2) Cordyack B. 20 th Century American Bestsellers. URL: <https://web.archive.org/web/20050224095558/http://www3.isrl.uiuc.edu/~unsworth/courses/bestsellers/search.cgi?title=The+Grapes+of+Wrath>
- 3) High P.B. An Outline of American Literature. URL: <https://bayanbox.ir/view/7832713585121347301/Peter-B.-High-An-Outline-of-American-Literature-BookZZ.org.pdf>
- 4) Gray R. A History of American Literature. URL: https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/j7h8C3_A_History_of_American_Literature_2nd.pdf
- 5) 16 facts to Know About our 16th President. URL: <https://presidentlincoln.illinois.gov/education/lincoln-facts/>
- 6) Whitman W. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poets/walt-whitman>